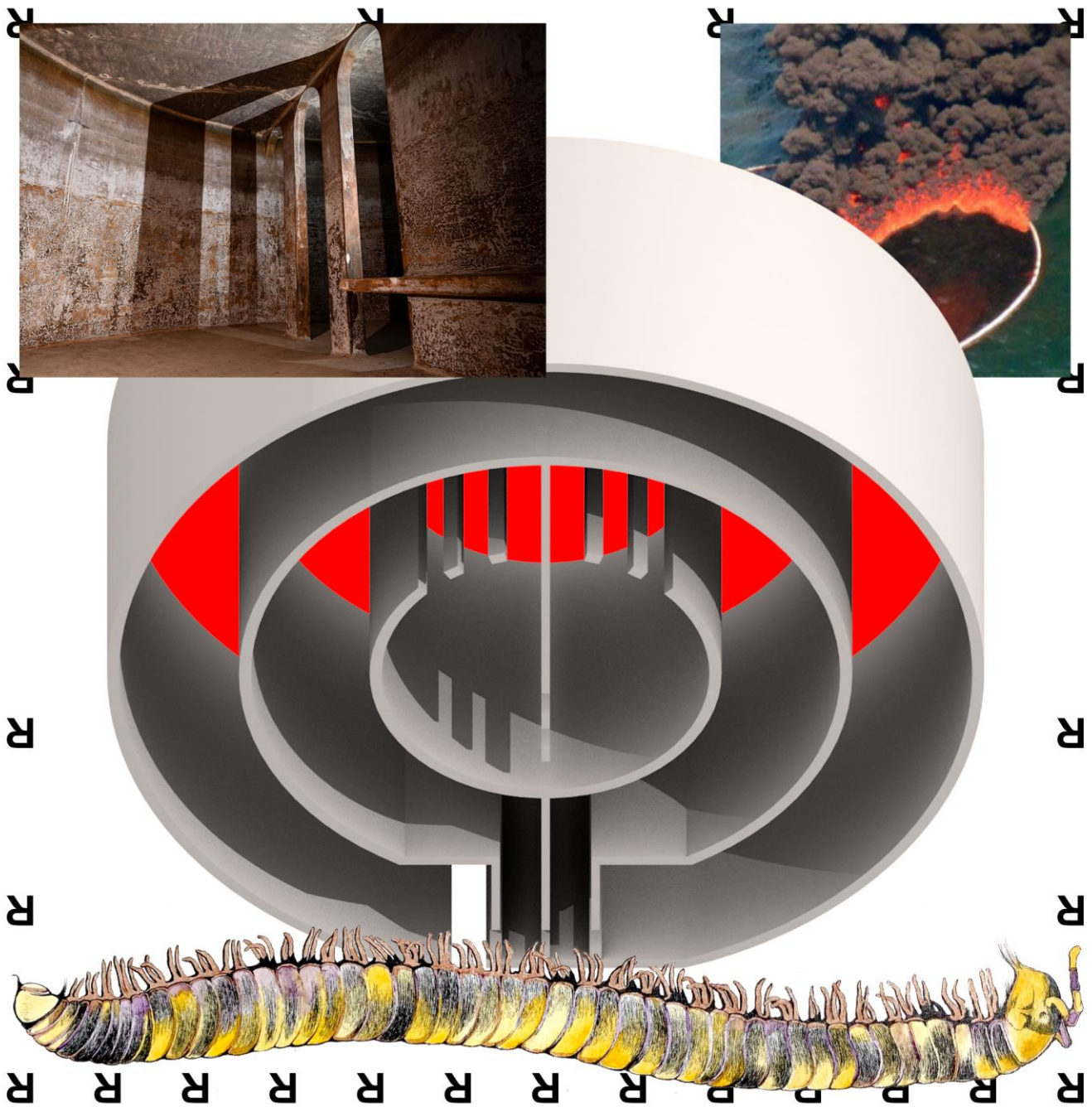

RADIUS PERSPAKKET

RADIUS
Centrum voor Hedendaagse Kunst
Kalverbos 20, 2611 XW Delft, NL

communication@radius-cca.org
www.radius-cca.org
[@radius.cca](https://www.instagram.com/radius.cca)

OVER RADIUS	3 – 4
LOCATIE	5
HERBESTEMMING	6 – 7
RESTAURANT	8
DIRECTEUR	9
PROGRAMMAVISIE	10 – 11
JAARPROGRAMMA	12 – 13
AGENDA	14 – 15
COLOFON	16

OVER RADIUS

R

Weten cartografen nog in hoeverre de Noordpool kan worden weergegeven op een wereldbol, met poolijskappen die in toenemende mate smelten? Verandert je seksleven samen met de opwarming van de aarde en de samenhangende temperatuurstijging, zoals het geval is bij zeedieren? Welke pictogrammen ontwikkel je om te voorkomen dat toekomstige bewoners van de Aarde een ondergrondse afgesloten opslag van kernafval openen? We verliezen land aan de zee, we verliezen ijs aan de zon, we verliezen dieren aan de geschiedenis: hoe gaan we om met dit nieuwe begrip van ecologisch verdriet?*

RADIUS is een centrum voor hedendaagse kunst en ecologie.

We zijn gevestigd in de stad Delft en gestationeerd in het pomphuis en waterbassin behorend aan de Delftse watertoren, een historisch rijksmonument en architectonisch herkenningspunt.

Met vijfhonderd vierkante meter ondergrondse tentoonstellingsruimte is ons programma toegewijd aan het snijvlak van kunst en wetenschap, met de nadruk op klimaat, ecologie en de leefomgeving.

De naam RADIUS is gebaseerd op de cirkelvormige geometrie van onze tentoonstellingsruimte. In meer poëtische zin dient de radius van iedere cirkel in ons programma het doel om gezamenlijk tot een meer verbreed en gegrond begrip te komen rond onze gedeelde leefomgeving.

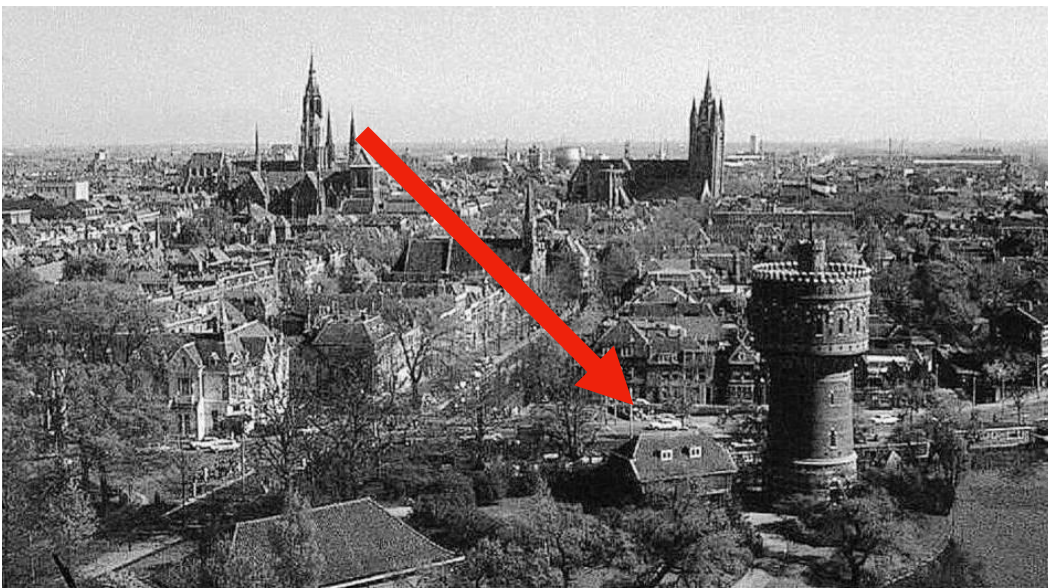
De samenhangende crisis van het kapitalisme, sociale en politieke onrust, milieurampen en technologische transformatie wordt steeds urgenter en meer voelbaar, gelijktijdig op lokaal niveau en op een planetaire schaal. Daarbij is de strijd rond sociale emancipatie—en het bewustwordingsproces rond de onderdrukking van bepaalde sociale groeperingen—onlosmakelijk verbonden met de huidige ecologische depressie, waardoor de aandacht opnieuw wordt gevestigd op de kwetsbaarheid van de Aarde en het leven zelf. Kwesties aangaande dekolonisatie en feminisme kunnen naar ons idee niet los worden gezien van hun raakvlakken met ecologie. Binnen ons programma behandelen we dit schema door middel van *intersectioneel ecologisch denken*: een vorm van kruispuntdenken waarin belangen zich direct tot elkaar verhouden.

We zijn ervan overtuigd dat kunstenaars een essentiële rol spelen bij het identificeren, bekritisieren en vormgeven van het verhaal rond het klimaat en ecologisch verval, niet noodzakelijkerwijs om de wetenschap te helpen met zichtbare oplossingen, maar om morele en ethische vragen te stellen over wat het betekent om vandaag de dag te leven.

Binnen ons programma verwelkomen we zodoende kunstenaars en andere belanghebbenden die urgente ecologische kwesties, waaronder klimaatverandering, vervuiling, de teloorgang van biodiversiteit, milieurechten en sociale rechtvaardigheid, rigoureuus benaderen.

De locatie van het kunstcentrum in Delft, in de nabijheid van enkele van 's werelds meest toonaangevende wetenschappelijke instellingen, biedt de mogelijkheid om ons te concentreren op samenwerkingen tussen disciplines.

In aanvulling op een doorlopend en toegankelijk tentoonstellingsprogramma bieden we een educatief publieksprogramma van lezingen, performances, vertoningen, workshops en seminars, voor zowel een meer gespecialiseerd publiek als voor leerlingen en studenten uit het basis-, voortgezet- en hoger onderwijs.

* Geparafraseerd uit de tekst *Retreat* behorend aan het onderzoeksproject van Xandra van der Eijk.

RADIUS zal zich vestigen in het voormalig pompgebouw met waterbassin, onderdeel van het watertorencomplex in het Delftse Kalverbos, in 1918 gebouwd bij de watertoren uit 1896. Het pompgebouw met waterbassin, die voor een deel wordt omsloten door een begroeide aarden ophoging, staat op het terrein van de voormalige gemeentelijke begraafplaats en maakt deel uit van het beschermde stadsgezicht van Delft. RADIUS is gesitueerd tegen de rand van het historisch centrum, op loopafstand van het station.

In 2021 zullen het pompgebouw en de ondergrondse ruimtes een renovatie ondergaan. Met behoud van oorspronkelijk kenmerken zal het pompgebouw geschikt worden gemaakt voor publieke receptie; het bovengelegen gedeelte van het pomphuis en de aangrenzende tuin zullen ontwikkeld worden voor horecafunctie, afgestemd op de esthetiek en waarden van RADIUS. Vanuit het pomphuis zal een nieuwe trappartij worden gerealiseerd voor publieke ontsluiting, welke toegang biedt tot de ondergrondse tentoonstellingsruimtes.

Het ondergrondse presentatie-deel is een indrukwekkend gangenstelsel van vijfhonderd vierkante meter. De immense waterkamers lopen als spelonken in elkaar over, waarbij het water in de jaren bijzondere tekeningen op de wanden heeft achtergelaten. Deze wanden zullen behouden blijven, met toevoeging van een nieuwe vloer, een lichtplan en akoestische isolatie om presentaties en publieksontvangst mogelijk te maken.

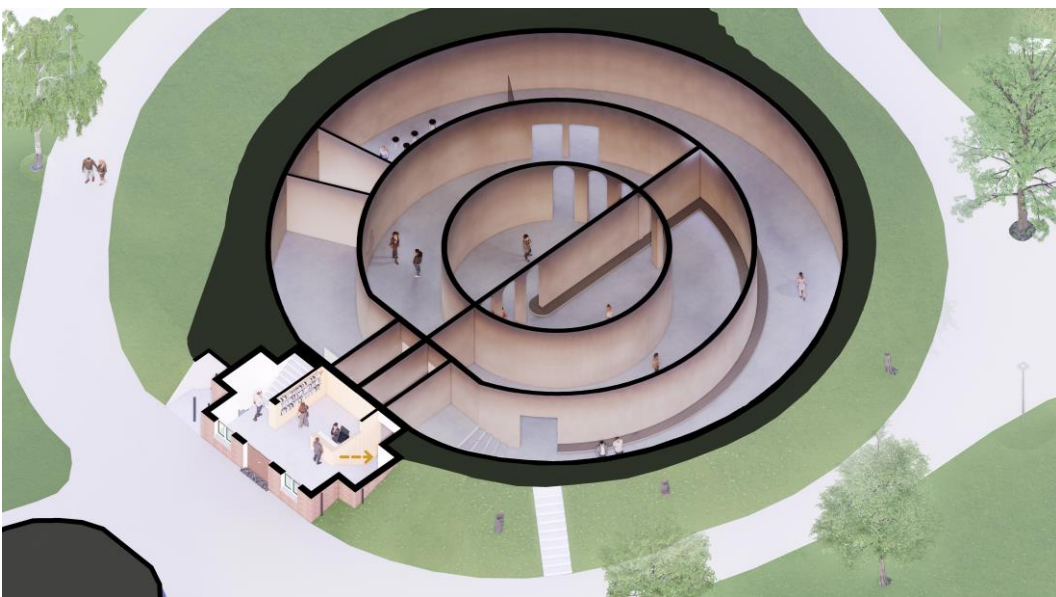
ONTWERP HERBESTEMMING DOOR DP6

R

De renovatie van het pomphuis en het waterbassin zal worden gebaseerd op een ontwerpplan van architect Robert Alewijnse, verbonden aan architectenbureau DP6. DP6 architectuurstudio is een architectenbureau met projecten op het gebied van utiliteitsbouw, woningbouw, infrastructuur, stedenbouw, landschap en interieur. DP6 architectuurstudio is in 1999 opgericht en is gevestigd aan het Doelenplein 6, op locatie in de binnenstad van Delft. DP6 werkt met grote gedrevenheid aan bijzondere, vernieuwende en hoogwaardige architectuur.

* Bovenstaand en beelden volgende pagina: impressie ontwerp entree, locatie en tentoonstellingsruimtes RADIUS.

RADIUS, Center for Contemporary Art, Delft

RESTAURANT

R

Op vakantie in eigen stad? Dan strijk je neer op Het Eiland van Delft. Restaurant en bar Het Eiland bevindt zich bovenop het waterreservoir waar RADIUS—het Delftse centrum voor hedendaagse kunst—zich vestigt, gelegen pal tegenover de Watertoren.

Een paar meter boven straatniveau bevind je je op een idyllisch, perfect rond eiland, tussen het water en de binnenstad, en midden in het groen van het Kalverbos. De hele dag door schuif je hier aan voor de Eilandervaring: weg van de drukte genieten van alles dat Het Eiland te bieden heeft.

Ontsnap en dompel jezelf onder in mediterrane sfeer. De barman shaket cocktails terwijl de chef in de open (buiten)keuken zijn gerechten op de barbecue bereidt. De bediening snelt over het terras met antipasti planken met de mooiste, ambachtelijke producten terwijl de sommelier van tafel naar tafel haast met flessen wijn. Geroezemoes en gelach, het klinken van glazen onder overhangende lampjes, de geur van houtskool op een zwoele zomeravond. Een fles rode wijn waarvan je zou willen dat je hem iedere week zou kunnen kopen in de supermarkt. Dit alles met zicht op de Watertoren, het historische centrum van Delft en de Nieuwe Plantage.

Wij houden van gerechten om te delen en delen ook graag onze diepgewortelde liefde voor de mediterrane keuken. De ingrediënten uit de keuken zijn puur en de koks zijn creatief, maar schuwen de klassiekers niet. De hele dag door bestel je—naast onze verschillende antipasti planken—kleine gerechten om van te prikken. Overdag geniet je ook van goed belegde broodjes en salades. Kom je alleen voor koffie en iets zoets? Een cocktail, een goed glas wijn met een oester of juist een biertje met een bitterbal? Op Het Eiland kan het allemaal.

Eens in de zoveel tijd transformeert Het Eiland, in samenwerking met RADIUS, tot een festivalparadijs waar kunst, cultuur en culinair elkaar omarmen.

Het prachtige, hoge en historische pomphuis vormt de entree van Het Eiland, met daarachter een lichte serre. Een open keuken en grote bar die in de zomer naar buiten opent zorgen voor levendigheid en sfeer. Veel planten en groen zorgen zelfs in de winter voor het ultieme vakantie- en buitengevoel. Dit 'hart' van Het Eiland wordt omringd door een groene en ruim opgezette terrastuin met meerdere hoogteniveaus en verborgen plekjes waar je kan zitten zoals jou dat het beste uitkomt op dat moment: hoog, laag of aan een tafel. Een plek in het groen waar je met vrienden, romantisch met z'n tweeën of met een goed boek tot rust komt.

* Tekst geciteerd uit persbericht voorzien vanuit Het Eiland van Delft.

DIRECTEUR

R

Niekolaas Johannes Lekkerkerk (Rotterdam, 1988) is oprichter en directeur van RADIUS. Met een achtergrond als kunsthistoricus heeft Lekkerkerk de afgelopen tien jaar als onafhankelijk curator en schrijver gewerkt middels het onderzoeksbureau The Office for Curating. In die periode was hij tevens als gastcurator (2015–2016) verbonden aan kunstinstelling TENT in Rotterdam en was hij artistiek directeur (2017–2019) van de Brusselse kunstbeurs Poppositions. Hij is momenteel directeur (2019–heden) van de Rotterdamse kunstinstelling A Tale of A Tub. Centraal in het werk van Lekkerkerk staan sociaal-maatschappelijke en politieke discours aangaande dagelijkse leef- en werkpraktijken, culturele normen en ideologieën. Hij richt zich met name op debatten over het Antropoceen, ecologie en klimaat, posthumanisme en de toenemende verstrengeling tussen natuur en cultuur. Lekkerkerk publiceerde *The Standard Book of Noun-Verb Exhibition Grammar* (Onomatopée, 2018) en *Bestiary of Corona Animals* (Onomatopée, 2020). In 2012 ontving hij de inaugurele *NEON Curatorial Award* en in 2014 was hij de begunstigde van de *Akbank Sanat International Curator Competition*.

PROGRAMMAVISIE

R

RADIUS positioneert zich als een kunstcentrum dat een sociaal en maatschappelijk betrokken programma voorstaat. Een fundamentele waarde hierbinnen is om kunstenaars een innovatieve en experimentele testgrond te verschaffen voor het realiseren en presenteren van nieuw werk, binnen zowel solotoonstellingen als groepspresentaties. We zijn van mening dat binnen het huidige Nederlandse kunst- en cultuurveld een dergelijk kunstcentrum een waardevolle en urgente bijdrage zal leveren die de professionele praktijken van kunstenaars verbindt aan de leefsfeer en belevingswereld van bewoners, en artistiek-inhoudelijke relaties aanbrengt in verhouding tot de stad.

Het programma van RADIUS zal zich richten op het spanningsveld tussen drie thematische kernpijlers:

- 1] Klimaat, ecologie en de toenemende verstrengeling tussen natuur en cultuur.
- 2] Dekolonisatie, identiteit, gender en feminisme.
- 3] De geavanceerd kapitalistische en digitale samenleving.

De strijd rond sociale emancipatie—en het bewustwordingsproces rond het misbruik en de onderdrukking van bepaalde sociale groeperingen—is onlosmakelijk verbonden met de huidige ecologische depressie, waardoor de aandacht opnieuw wordt gevestigd op de kwetsbaarheid van de aarde en het leven zelf. Kwesties aangaande dekolonisatie en feminisme kunnen naar ons idee niet los worden gezien van hun raakvlakken met ecologie. Door op uitnodigende en toegankelijke wijze gebruik te maken van kunst, esthetiek, wetenschap en theorie, trachten we middels de werken en praktijken van kunstenaars en wetenschappers—aan de hand van tentoonstellingen en samenwerkingen met (natuur)wetenschappelijke organisaties—een toegevoegde lens te bieden op de leef- en werkpraktijken van een hoofdzakelijk Delfts en Randstedelijk publiek. We zien de rol van beeldende kunst hierbinnen als essentiële bruggenbouwer tussen het publiek en verschillende betrokken disciplines, met name aangezien kunst inzicht schept in ontwikkelingen en fenomenen die doorgaans aan onze menselijke waarnemingszin voorbijgaan. De toenemende instabiliteit van het huidige leefklimaat is een voorbeeld van een dergelijk abstract fenomeen dat voor een breder publiek onbereikbaar en ontoegankelijk lijkt, maar tegelijkertijd grote impact heeft op ons collectieve (voort)bestaan.

De komende jaren willen we zodoende werken aan een inclusief tentoonstellings- programma op basis van *intersectioneel ecologisch denken*: een benadering gebaseerd op kruispuntdenken waarbij verschillende onderwerpen rond het leefklimaat niet los van elkaar bestudeerd worden maar volgens een samenhangende, holistische aanpak. Ons doel is hierbij om in de eerste plaats het publiek bekend te laten worden met eerdergenoemde onderwerpen, om vervolgens te streven naar bewustwording en een dieper contact met wat men denkt. In

aanvulling daarop dient het programma om bepaalde publieken te bevestigen in hun visie, in meer collectieve zin, door de samenhangende educatieve en publieke programma's. In dat laatste opzicht herkennen we de waarde van kunst om op individueel niveau bij te dragen aan de 'productie van subjectiviteit', maar zien we tegelijkertijd de mogelijkheid en noodzaak om het programma van RADIUS in te zetten als een meer collectieve en gemeenschappelijke publieke verzamelplaats, om voorbij de kunst als het culturele veld van menselijke uitwisseling perspectieven toe te laten die de mens minder centraal stelt en niet- menselijke bestaansvormen overweegt in een gedeeld leefklimaat.

JAARPROGRAMMA 2022 – 2023

BENEDENWERELD

RADIUS vangt het eerste jaar aan met een tentoonstellingsprogramma dat uit vier hoofdstukken bestaat. Gedeeltelijk gemodelleerd naar de gelijknamige roman van Robert MacFarlane, is de *Benedenwereld*-tentoonstellingscyclus een verkenning van ondergrondse ruimtes zoals waargenomen in de kunst, literatuur, mythologie, wetenschap, ecologie, het geheugen en het fysieke landschap. We dalen af naar de ondergrondse tentoonstellingsruimten van RADIUS, door het oppervlak en de biofilm van de Aarde, om te observeren wat er gebeurt onder lagen beton, asfalt en de geconstrueerde kunstmatigheid van onze menselijke omgeving, om onze relatie met de duisternis, het leven en de dood onder het aardoppervlak te aanschouwen en duiden.

Aan de hand van vier hoofdstukken nodigt *Benedenwereld* je uit om deel te nemen aan een reeks reizen door de ‘diepe tijd’—een uitgestrekte geologische tijd—langs waterbronnen en grotten, samengestelde grondlagen, mijnen en boorlocaties voor het opgraven van mineralen en fossielen, schimmel- en wortelnetwerken, en opslag- en schuilplaatsen die onderdak en bescherming bieden in de steeds instabieler leefomgeving ontstaan binnen het Antropoceen, het huidige tijdperk waarin de mensheid domineert. De basis voor het beschouwen van het Antropoceen als ons huidige geologische tijdperk berust op de bewering dat de historisch geaccumuleerde, planetaire milieueffecten van een groeiende menselijke bevolking, technologische innovatie en economische ontwikkeling onafscheidelijk zijn geworden van de geografische processen op Aarde.

De samengestelde crises van het kapitalisme, sociaal-politieke onrust, milieurampen en technologische transformatie wordt steeds dwingender en tastbaarder, zowel op lokaal niveau als op planetaire schaal. Bovendien is de worsteling voor sociale emancipatie en de rol van kolonialisme en racisme onlosmakelijk verbonden met de huidige ecologische depressie, waardoor opnieuw aandacht wordt gevestigd op de kwetsbaarheid van de Aarde en het leven zelf. De situatie is zo ernstig dat het niet meer mogelijk is onszelf buiten dit ecologische verval te plaatsen. Bij aanvang van de ondergrondse reis bij RADIUS, worden de ondoorgroendelijke diepten van de benedenwereld met openhartige ontmoetingen door de diepe tijd heen blootgelegd, om mogelijkheden te laten zien hoe we het Antropoceen kunnen doorstaan.

De *Benedenwereld*-tentoonstellingscyclus is ontwikkeld om het kunstcentrum in het begin van haar bestaan een basis te geven, maar dient voornamelijk als een publieke gespreksaanzet voor een doorlopend programma rond ecologie en klimaatkwesties, zoals mogelijk gemaakt door kunstenaars. Niet geheel anders dan de

wetenschap, heeft de kunst het vermogen om perceptie en bewustzijn te verbreden en verhogen voor precies die elementen, processen en dimensies die de menselijke waarneming omzeilen. Beide disciplines bezigen zich met het ontwikkelen van talen om grip te krijgen op ons speculatieve heden; we zijn van mening dat het kunstveld zich in die zin moet uitbreiden en toepassen zonder verstrekte uitnodiging, om reacties te ontlokken waar in de eerste plaats geen behoefte aan lijkt te zijn, en om datgene dat we als vanzelfsprekend beschouwen te confronteren. De kunstenaars in *Benedenwereld* bewegen zich door *kritieke zones* op Aarde en proberen een uitsluitend antropocentrisch perspectief te ondermijnen. Het doel hierbij is om meer realiteit te registreren dankzij meerdere perspectieven, waarbij meervoudigheid niet wordt opgevat als een veelvoud aan perspectieven op één realiteit, maar als een veelvoud aan verschillende menselijke en niet-menselijke agentschappen die tal van realiteiten registreren.

Van het verrichten van veldwerk tot het maken van nieuwe sociale verhoudingen wordt *Benedenwereld* gezien als een ruimte voor synthetisch denken, wetenschappelijke feiten en fictie, waarbij nieuwe banden worden gesmeed tussen menselijke en niet-menselijke bestaansvormen. Van het denken en handelen in een mensgericht vacuüm tot een wereldcontinuüm!

AGENDA 2022 – 2023

R

8 mei – 26 juni 2022

Benedenwereld, Hoofdstuk I

Emoties zijn Oceanen: Water tot Leven brengen in de Oprukkende Woestijn

Deze groepstentoonstelling concentreert zich op het motief van water als fundamentele voorwaarde voor het leven op Aarde, waarbij drinkwater één van de meeste bedreigde natuurlijke hulpbronnen is geworden door een samenspel van ecologische en menselijke factoren. De openingsakte van Benedenwereld toont werk van kunstenaars rond de ontwikkeling van water binnen het huidige tijdsgewricht, waarin gelijktijdig de zeespiegel stijgt, wateren verzuren en koraalriffen verbleken, en de Aarde met meer langdurige periodes van droogte en bosbranden kampt. Hoe buigen we deze watercrises van overschot, tekort, beperkte toegankelijkheid en ongelijke verdeling naar een meer duurzame omgang en verhouding?

10 juli – 11 september 2022

Benedenwereld, Hoofdstuk II

Climate of Concern: Opbranden in het Tijdperk van Fossiel Expressionisme

Een substantieel deel van de menselijke geschiedenis en ontwikkeling is tot stand gekomen door gebruik te maken van fossiele brandstoffen. Uit voortschrijdend wetenschappelijk inzicht blijkt dat deze afhankelijkheid van fossiele brandstoffen een kantelpunt heeft bereikt, waarbij de petrochemische cultuur dusdanig is verankerd in het maatschappelijke leven dat natuurlijke hulpbronnen opraken en het leefklimaat op Aarde vergaand aangetast wordt door uitstoot en vervuiling. Hoe kunnen we deze situatie van fossiel expressionisme ombuigen en naar onze hand zetten, zelfs wanneer pogingen tot een individuele 'groene leefstijl' zijn doorwrocht met fossiele energie?

Solotentoonstelling Vibeke Mascini

25 september – 27 november 2022

Benedenwereld, Hoofdstuk III

Verstrengeld Leven: Het Bos als Neuraal Netwerk

Het derde hoofdstuk van Benedenwereld betreft een groep kunstenaars die belangstelling hebben voor het bos als ecosysteem waarin schimmels, bomen en planten een neuraal netwerk vormen, analoog aan het menselijke zenuwstelsel. De tentoonstelling verspringt van de menselijke gemeenschappen van het 'world wide web' naar het 'wood wide web': een complex en uitgestrekt planetair ondergronds communicatienetwerk, bestaande uit samenwerkings- en uitwisselingsverbanden tussen verschillende niet-menselijke actoren.

Solotentoonstelling Diana Policarpo

11 december 2022 – 12 februari 2023

Benedenwereld, Hoofdstuk IV

Stilte voor de Storm: Een Schuilplaats in het Antropoceen

Het vierde en laatste hoofdstuk van Benedenwereld richt zich op onderaardse schuil- en bewaarplaatsen binnen het huidige klimaatregime. De tentoonstelling presenteert een reeks kunstwerken die inzicht geven in de toenemende noodzaak voor de mens om zich te beschermen en wapenen tegen een meer instabiel en onvoorspelbaar leefklimaat. Van de Wereldzadenbank op Spitsbergen, doomsday preppers, tot bewaarplaatsen voor nucleair afval presenteert de tentoonstelling voorstellen en oefeningen in verbeeldingskracht rond de vraag: Hoe kan de mensheid weerstand bieden aan een onstuimig klimaat door gebruik te maken van wetenschap en technologie, creativiteit en vindingrijkheid?

COLOFON

R

Delft, maart 2021

RADIUS

— Centrum voor Hedendaagse Kunst

ADRES

Kalverbos 20
2611 XW Delft
Nederland

E-MAIL

info@radius-cca.org

WEBSITE

www.radius-cca.org

INSTAGRAM

[radius.cca](https://www.instagram.com/radius.cca)

FACEBOOK

[RADIUS CCA](https://www.facebook.com/RADIUS.CCA)

TEAM

Niekolaas Johannes Lekkerkerk
Directeur en Curator

Sergi Pera Rusca
Assistent Curator

Eva Burgering
Producent en Coördinator

Cato de Beer
Communicatie Medewerker

Fleur Knops
Educatie Medewerker

Sabo Day
Grafisch Ontwerper

RAAD VAN TOEZICHT

Golnar Abbasi
Kunstenaar en Tutor Willem de Kooning Academie

Yoeri Meessen
Hoofd Educatie, Museum Boijmans van Beuningen

Jeroen Princen
Advocaat (Partner), DVDW

Brenda Tempelaar
Kunstenaar

Voor verdere persinformatie en -beeld kunt u een bericht sturen aan
communicatiemedewerker Cato de Beer via
communication@radius-cca.org.